

Prawo autorskie – w ogólnym ujęciu – stanowi zbiór zasad z jednej strony chroniących prawa autora do stworzonego przez niego dzieła, a z drugiej strony – określających warunki korzystania z tego dzieła przez inne osoby, niż autor. W Polsce prawo autorskie reguluje ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Prawo autorskie jest oznaczone symbolem: ©.

W polskim prawie ogół praw autora odnosi się do tzw. utworu. Prawu autorskiemu podlega wszystko, co można nazwać rezultatem twórczej pracy człowieka, czyli np. teksty, grafiki, utwory muzyczne, projekty stron internetowych i nawet zbiory linków.

Prawu autorskiemu nie podlegają: znaki i symbole państwowe, dokumenty i materiały urzędowe, krótkie informacje prasowe.

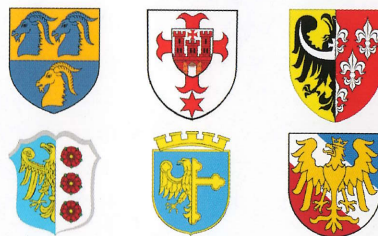
STOWARZYSZENIE

O | P | P | E | N

Obywatel Prawo Pomoc Edukacja Nowatorstwo

PRAWO AUTORSKIE W INTERNECIE

Zadanie publiczne finansowane ze środków otrzymanych od:

- powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego,
- powiatu kluczborskiego,
- powiatu nyskiego,
- powiatu oleskiego,
- miasta Opola,
- powiatu prudnickiego

PRAWA AUTORSKIE DZIELĄ SIĘ NA MAJĄTKOWE I NIEMAJĄTKOWE

Podstawą do zrozumienia prawa autorskiego jest wskazanie rozróżnienia pomiędzy prawem autorskim majątkowym i niemajątkowym. Oba te prawa przysługują twórcy, czyli autorowi utworu, to znaczy, że tylko twórca może nimi dysponować.

Prawa autorskie niemajątkowe (inaczej osobiste) nigdy nie wygasają. Twórca nie może ich skutecznie odsprzedać, zrzec się, albo w jakikolwiek sposób przekazać innej osobie. Można jednak zobowiązać się do ich niewykonywania np. do nieoznaczania utworu swoim nazwiskiem. W skład tych praw wchodzi m.in. oznaczanie utworu swoim imieniem i nazwiskiem lub pseudonimem, czy decydowanie o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności.

Prawa autorskie majątkowe to zespół uprawnień, jakie przysługują twórcy utworu, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii finansowych tych uprawnień. Określają one na jakich zasadach autor utworu może go przekazywać innym osobom. Są ściśle powiązane z wartością utworu, a więc ceną, za jaką nabywcy są skłonni to prawo nabyć. Co ciekawe, prawa majątkowe wygasają po upływie 70 lat od śmierci twórcy.

PRAWO AUTORSKIE W INTERNECIE

Prawo autorskie w Internecie w dużej mierze opiera się na licencjach CC. Są to licencje, które określają zasady korzystania z utworów na podstawie prawa autorskiego. Istnieje kilka licencji CC. Różnią się między sobą zasadami korzystania z utworu, ale każda z nich zakłada, że autor nie traci praw autorskich. Internet jest również jednym z pól eksploatacji. Umieszczenie utworu w sieci daje możliwość zapoznania się z utworem wszystkim osobom korzystającym z Internetu. W odróżnieniu od nośników fizycznych takich jak drukarka kartka papieru, płyta CD czy DVD – wymagających fizycznego ich posiadania, zapewnienie sobie dostępu do Internetu jest równoznaczne z możliwością korzystania z utworów umieszczonych w sieci. Problem polega na określeniu granic naszego korzystania z utworów innych osób umieszczonych w sieci. Najbardziej kontrowersyjną kwestią w zakresie korzystania z utworów znajdujących się w Internecie jest problematyka dozwolonego użytku publicznego. Wynika to z faktu, że postaci dozwolonego użytku publicznego jest bardzo wiele i są różne podmioty, które z poszczególnych postaci mogą korzystać. Dozwolone jest nieodpłatnie wykonywanie publicznie rozpowszechnionych utworów podczas ceremonii religijnych, imprez szkolnych i akademickich oraz oficjalnych uroczystości państwowych. Bez zgody autora korzystamy z utworów innych osób wyłącznie wtedy, gdy korzystanie z utworu mieści się w ramach dozwolonego użytku osobistego, który obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

PODSTAWOWE PRZYKŁADY NARUSZEŃ PRAW AUTORSKICH

Najczęściej występującymi i powielanymi naruszeniami jest umieszczenie na własnych stronach www utworów innych osób bez ich zgody, wiedzy bądź bez zapłaty stosownego wynagrodzenia, wykorzystanie utworów innych osób odbywające się wbrew ustaleniom z twórcą wykorzystywanego utworu, jak również gdy zostaną przekroczone granice dozwolonego użytku.

Konsekwencje prawne naruszenia praw autorskich są różne w zależności od zawinionego lub niezawinionego charakteru naruszenia. Skutki naruszenia praw mogą rodzić odpowiedzialność cywilną bądź karną.

JAK JEST Z MEMAMI

Memy internetowe aktualnie są wszędzie. Na stałe wpisały się w codzienność użytkowników portali społecznościowych. W Polsce kwestia związana z aspektem tworzenia i wykorzystywania memów nie była uregulowana aż do 2015 r., kiedy to wprowadzono do prawa autorskiego przepis art. 291. Zgodnie z nim, wolno korzystać z cudzych utworów na potrzeby parodii, pastiszu lub karykatury, w zakresie uzasadnionym prawami tych gatunków twórczości. Poniekąd zalegalizowano tym samym wykorzystywanie przez autorów memów fotografii, grafik, animacji autorstwa innych osób. Nie oznacza to jednak, że tworzenie, publikowanie i wykorzystanie memów nie rodzi żadnych potencjalnych problemów na gruncie praw autorskich. Na gruncie tym pojawia się wiele problemów, jak chociażby to, że tworząc i publikując memy, należałoby oznaczać autora wykorzystanego zdjęcia, grafiki lub animacji, ze wskazaniem źródła ich pozyskania. Kolejnym potencjalnym problemem jest wykorzystanie wizerunków osób trzecich, szczególności w przypadku memów tworzonych na podstawie zdjęć osób publicznych (np. Prezydenta czy znanego aktora).

PAMIĘTAJ!

Zawsze zakładaj, że utwór jest objęty prawem autorskim, nawet jeśli ciężko jest ocenić, czy posiada on indywidualny charakter. Staraj się o to, aby uzyskać zgodę do każdego wytworu, który chcesz wykorzystać. Jeśli zaś cytujesz, oznaczaj autora.

Natomiast kiedy korzystasz z licencji CC, stosuj się do narzuconych przez nie zasad.